।।ସପ୍ତତ୍ରିଂଶତ୍(୩୭)ଅଧ୍ୟାୟ ।।

।।ଚଭାଡ଼ି ସମାରୋହ।।

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ଆମେ ପ୍ରଥମେ ବେଦାନ୍ତ ବିଷୟରେ ସମ୍ୟକ ଆଲୋଚନା କରିବା ପରେ ଚଭାଡ଼ିର ଭବ୍ୟ ସମାରୋହ କଥା ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ।

ପ୍ରାରମ୍ଭ : ଧନ୍ୟ ଶ୍ରୀ ସାଇ, ଯାହାଙ୍କର ଜୀବନ ଯେପରି ଥିଲା, ସେହିପରି ଅବର୍ଣ୍ଣନୀୟ ଲୀଳା ବିଳାସ । ତାଙ୍କର ପ୍ରତିଦିନର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଥିଲା ଅଦ୍‌ଭୁତ କ୍ରିୟାରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ । କେବେ ସେ ସମସ୍ତ ସାଂସାରିକ କାର୍ଯ୍ୟରୁ ନିର୍ଲିପ୍ତ ହୋଇ କର୍ମକାଣ୍ଡୀ ଭଳି ପ୍ରତୀତ ହେଉଥିଲେ ତ ଆଉ କେବେ ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ ତଥା ଆତ୍ମଜ୍ଞାନରେ ନିମଗ୍ନ ରହୁଥିଲେ । କେତେବେଳେ ସେ ଅନେକ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ମଧ୍ୟ ସେଥିରେ ଅସଂପୃକ୍ତ ରହୁଥିଲେ । ଯଦିଓ କେବେ କେବେ ସେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଷ୍କ୍ରିୟ ପ୍ରତୀତ ହେଉଥିଲେ ତଥାପି ଆଳସ୍ୟରୁ ଦୂରରେ ଥିଲେ । ପ୍ରଶାନ୍ତ ମହାସାଗର ଭଳି ସେ ସର୍ବଦା ଜାଗ୍ରତ ରହି ମଧ୍ୟ ଗମ୍ଭୀର, ପ୍ରଶାନ୍ତ ଏବଂ ସ୍ଥିର ଦେଖାଯାଉଥିଲେ । ତାଙ୍କର ପ୍ରକୃତିର ବର୍ଣ୍ଣନା ଆମର ସାମର୍ଥ୍ୟର ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ।

ଏହା ସର୍ବବିଦିତ ଯେ ସେ ବାଳବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ଥିଲେ । ସେ ସର୍ବଦା ପୁରୁଷମାନଙ୍କୁ ଭାଇ ଏବଂ ନାରୀମାନଙ୍କୁ ମାତା ବା ଭଉଣୀ ମନେ କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର ସଂଗତି ଦ୍ୱାରା ଆମର ଯେଉଁ ଅନୁପମ ଜ୍ଞାନ ଉପଲବ୍ଧି ହୋଇଛି, ମୃତ୍ୟୁପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାହା ବିସ୍ମୃତ ନହେଉ, ତାଙ୍କର ଶ୍ରୀଚରଣରେ ଏହା ବିନମ୍ର ପ୍ରାର୍ଥନା । ସମସ୍ତ ଭୂତରେ ଆମେ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଦର୍ଶନ କରିବା ଏବଂ ନାମସ୍ମରଣର ରସାନୁଭୂତି ଲାଭ କରି ଅନନ୍ୟ ଭାବରେ ତାଙ୍କର ମୋହ ବିନାଶକ ଚରଣର ସେବା କରିବା, ଏହା ଆମର ଆକାଙ୍‌କ୍ଷା ।

ହେମାଡପନ୍ତ ତାଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକତାନୁସାରେ ବେଦାନ୍ତର ବିବରଣୀ ଦେଇ ଚଭାଡ଼ି ସମାରୋହର ବର୍ଣ୍ଣନା ନିମ୍ନ ପ୍ରକାର କରିଛନ୍ତି ।

ଚଭାଡ଼ି ସମାରୋହ : ବାବାଙ୍କର ଶୟନାଗାରର ବର୍ଣ୍ଣନା ପ୍ରଥମେ କରାଯାଇସାରିଛି । ଦିନେ ସେ ମସଜିଦ୍‌ରେ ଏବଂ ଆଉ ଦିନେ ଚଭାଡ଼ିରେ ବିଶ୍ରାମ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ତାଙ୍କର ମହାସମାଧି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଲିଥିଲା । ଭକ୍ତମାନେ ଚଭାଡ଼ିରେ ବାବାଙ୍କର ନିୟମିତ ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନା ୧୯୦୯ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ୧୦ ତାରିଖରୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ ।

ଏବେ ତାଙ୍କର ଚରଣାମ୍ବୁଜର ଧ୍ୟାନ କରି ଚଭାଡ଼ି ସମାରୋହର ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା । ଏହା ଏପରି ମନୋରମ ଦୃଶ୍ୟ ଥିଲା ଯେ ଦେଖଣାହାରୀମାନେ ତନ୍ମୟ ହୋଇଯାଉଥିଲେ ଏବଂ ନିଜର ଦୁଃଖସୁଖ ଭୁଲିଯାଇ ମନରେ ଇଚ୍ଛା ପୋଷଣ କରୁଥିଲେ ଯେ ଏହି ଦୃଶ୍ୟ

କେବେ ଆମ ନୟନପଟରୁ ଦୂରେଇନଯାଉ । ଚଭାଡ଼ିରେ ବିଶ୍ରାମ କରିବା ପାଇଁ ବାବା ଯେବେ ଯାଉଥିଲେ, ସେହି ରାତିରେ ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ଅପାର ଜନସମୁଦ୍ର ମସଜିଦ୍‌ର ସଭାମଣ୍ଡପରେ ସମାଗମ ହୋଇ ଘଣ୍ଟା ଘଣ୍ଟା ଧରି ଭଜନ, ସଂଗୀତ ପରିବେଷଣ କରୁଥିଲା । ମଣ୍ଡପର ଗୋଟିଏ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ସୁସଜ୍ଜିତ ରଥ ରଖାଯାଉଥିଲା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ତୁଳସୀ ବୃନ୍ଦାବନ । ସମସ୍ତ ରସାଳ ଭକ୍ତବୃନ୍ଦ ତାଳ, କରତାଳ, ଝାଞ୍ଜ, ମୃଦଙ୍ଗ, ଖଞ୍ଜଣି ଏବଂ ଢ଼ୋଲ ଇତ୍ୟାଦି ନାନା ପ୍ରକାର ବାଦ୍ୟ ବଜାଇ ଭଜନ ଆରମ୍ଭ କରୁଥିଲେ । ଏ ସମସ୍ତ ଭଜନପ୍ରିୟ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଚୁମ୍ବକ ଭଳି ଆକର୍ଷଣ କରିବାର କେନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦୁ ଥିଲେ ଶ୍ରୀ ସାଇବାବା ।

ମସଜିଦ୍‌ର ଅଗଣାକୁ ଦେଖ ତ ଭକ୍ତମାନେ ବଡ଼ ଉତ୍ସାହରେ ନାନା ପ୍ରକାର ମାଙ୍ଗଳିକ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପନ୍ନ କରିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଥିଲେ । କିଏ ତୋରଣ ବାନ୍ଧି ଦୀପ ଜଳାଉଥିଲା ତ କିଏ ପାଲିଙ୍କି ଏବଂ ରଥର ଶୃଙ୍ଗାର କରି ହାତରେ ଧ୍ୱଜା ଆଦି ଧରୁଥିଲେ । ଶ୍ରୀ ସାଇବାବାଙ୍କ ଜୟଜୟକାର ଧ୍ୱନିରେ ଆକାଶମଣ୍ଡଳ ଗୁଞ୍ଜରିତ ହୋଇଉଠୁଥିଲା । ଦୀପଗୁଡ଼ିକର ଆଲୋକରେ ଜାଜ୍ୱଲ୍ୟମାନ ମସଜିଦ୍ ଏପରି ପ୍ରତୀତ ହେଉଥିଲା ଯେପରିକି ମଙ୍ଗଳଦାୟିନୀ ଦୀପାବଳି ସ୍ୱୟଂ ଶିରିଡ଼ି ପଦାର୍ପଣ କରି ବିରାଜିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ମସଜିଦ୍ ବାହାରକୁ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କର ତ ଦ୍ୱାର ଦେଶରେ ଶ୍ରୀ ସାଇବାବାଙ୍କର ପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁସଜ୍ଜିତ ଅଶ୍ୱ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ଦଣ୍ଡାୟମାନ ରହୁଥିଲା । ଶ୍ରୀ ସାଇବାବା ନିଜର ଆସନରେ ଶାନ୍ତ ମୁଦ୍ରାରେ ବିରାଜମାନ କରୁଥିଲେ । ଏହା ମଧ୍ୟରେ ଭକ୍ତବୃନ୍ଦଙ୍କ ସହିତ ତାତ୍ୟା ପାଟିଲ ବାବାଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସି ତାଙ୍କୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବାକୁ ସୂଚନା ଦେଉଥିଲେ ତଥା ଉଠିବାରେ ସହାୟତା କରୁଥିଲେ । ଘନିଷ୍ଠ ସମ୍ବନ୍ଧ ଥିବାରୁ ତାତ୍ୟା ପାଟିଲ ବାବାଙ୍କୁ 'ମାମା' ବୋଲି ସମ୍ବୋଧନ କରୁଥିଲେ । ବାବା ସବୁବେଳ ପରି କଫନି ପରିଧାନ କରି ସଟକା, ଚିଲମ ଏବଂ ତମାଖୁ ଧରି କାନ୍ଧରେ ଏକ ଚଦର ପକାଇ ଯିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଥିଲେ । ତତ୍ପରେ ତାତ୍ୟା ପାଟିଲ କାନ୍ଧରେ ଏକ ସୁନ୍ଦର ଜରିଲଗା ଶାଲ ପକାଇ ଦେଉଥିଲେ । ଏହାପରେ ବାବା ଧୁନିକୁ ପ୍ରଜ୍ୱଳିତ କରି ରଖିବା ପାଇଁ ସେଥିରେ କିଛି କାଠ ପକାଇ ତଥା ଧୁନି ସମ୍ମୁଖରେ ଥିବା ପ୍ରଦୀପକୁ ବାମ ହାତରେ ନିର୍ବାପିତ କରିଦେଇ ଚଭାଡ଼ି ଅଭିମୁଖେ ପ୍ରସ୍ଥାନ କରୁଥିଲେ । ଏହାପରେ ନାନା ପ୍ରକାର ବାଦ୍ୟ ବାଦନ ଆରମ୍ଭ ହେଉଥିଲା, ସେଥିରୁ ବିବିଧ ପ୍ରକାର ସ୍ୱର ଝଙ୍କୃତ ହୋଇ ପରିବେଶକୁ ମାଦକତାରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଦେଉଥିଲା । ସମ୍ମୁଖରେ ରଙ୍ଗବେରଙ୍ଗର ଆତସବାଜି ଆଖି ଝଲସାଇ ଦେଉଥିଲା ଏବଂ ଅସଂଖ୍ୟ ନରନାରୀ ପ୍ରକାର ପ୍ରକାର ବାଦ୍ୟ ବଜାଇ ତାଙ୍କର କୀର୍ତ୍ତି ଓ ମହିମାର ଗୁଣଗାନ କରି କରି ଆଗକୁ ଯାତ୍ରା କରୁଥିଲେ । କିଏ ଆନନ୍ଦବିଭୋର ହୋଇ ନୃତ୍ୟ କରୁଥିଲେ ତ କିଏ ଅନେକ ପ୍ରକାରର ଧ୍ୱଜା ଏବଂ ନିଶାଣ ଧରି ଚାଲୁଥିଲେ । ଯେମିତି ହିଁ ବାବା ମସଜିଦ୍‌ର ପାହାଚରେ ତାଙ୍କର ପାଦ ରଖୁଥିଲେ, ଦ୍ୱାରପାଳ

ବଡ଼ପାଟି(ଲଲକାର) କରି ତାଙ୍କର ପ୍ରସ୍ଥାନର ସୂଚନା ଦେଉଥିଲେ । ଦୁଇ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଲୋକେ ଚାମର ଧରି ଛିଡ଼ା ହେଉଥିଲେ ଏବଂ ପଙ୍ଖା ବିଞ୍ଚୁଥିଲେ । ରାସ୍ତାରେ ବିଛାଯାଇଥିବା ଲାଲ ରଙ୍ଗର କପଡ଼ା ଉପରେ ସମାରୋହ ଆଗକୁ ଯାଉଥିଲା । ତାତ୍ୟା ପାଟିଲ ବାବାଙ୍କର ବାମ ଭୁଜ ତଥା ମହଲସାପତି ଡାହାଣ ଭୁଜ ଧରି ଏବଂ ବାପୁସାହେବ ଯୋଗ ପଛରେ ଛତ୍ରି ଧରି ଯାଉଥିଲେ । ଆଗରେ ସୁସଜ୍ଜିତ ଅଶ୍ୱ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ଯାଉଥିଲା ଏବଂ ତାହା ପଛରେ ଭଜନମଣ୍ଡଳୀ ତଥା ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ସମୂହ ବାଦ୍ୟର ଧ୍ୱନି ସହିତ ହରି ଏବଂ ସାଇନାମର ଧ୍ୱନିରେ ସମଗ୍ର ବାୟୁମଣ୍ଡଳ ପ୍ରକମ୍ପିତ ହୋଇଉଠୁଥିଲା । ଏହାପରେ ସମାରୋହ ଚଭାଡ଼ି ମୋଡ଼ରେ ପହଞ୍ଚୁଥିଲା । ସମଗ୍ର ଜନସମୁଦାୟର ସେ ସମୟର ଆନନ୍ଦ ତଥା ପ୍ରଫୁଲ୍ଲତା କହିଲେ ନସରେ । ଯେତେବେଳେ ମୋଡ଼ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ବାବା ଚଭାଡ଼ି ସାମନାରେ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ହେଉଥିଲେ, ତାଙ୍କର ମୁଖମଣ୍ଡଳ ଏକ ଅଦ୍‌ଭୂତ ଦିବ୍ୟପ୍ରଭାରେ ଉଦ୍‌ଭାସିତ ହୋଇଉଠୁଥିଲା । ମନେ ହେଉଥିଲା କି ଯେପରି ଅରୁଣୋଦୟ ସମୟର ବାଳସୂର୍ଯ୍ୟ ଦିଗ୍‌ବଳୟରେ ଉଦିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଉତ୍ତରାଭିମୁଖୀ ହୋଇ ସେ ଏପରି ଏକ ମୁଦ୍ରାରେ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ହେଉଥିଲେ ଯେପରି କିଏ କାହାର ଆଗମନର ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରୁଛନ୍ତି । ବାଦ୍ୟ ପୂର୍ବପରି ବାଜୁଥାଏ ଏବଂ ସେ ତାଙ୍କର ଡାହାଣ ହସ୍ତ କିଛି ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉପର ତଳକୁ କରି ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଆଶୀର୍ବାଦ ଦେଉଥାନ୍ତି । ବାଦକ ତୀବ୍ର ନାଦରେ ବାଦ୍ୟ ବଜାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ ଏବଂ ଏହି ସମୟରେ କାକାସାହେବ ଦୀକ୍ଷିତ ଅବିର ବୃଷ୍ଟି କଲେ । ବାବାଙ୍କର ମୁଖମଣ୍ଡଳର ରକ୍ତିମ ଆଭା ଜାଜ୍ୱଲ୍ୟମାନ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା ଏବଂ ସମସ୍ତ ଲୋକ ତୃପ୍ତ ହୃଦୟରେ ସେହି ରସମାଧୁରୀ ଆସ୍ୱାଦନ କରିବାରେ ଲାଗିଲେ । ଏହି ମନମୋହକ ଦୃଶ୍ୟ ଏବଂ ଅବସରକୁ ଭାଷାରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ଏବଂ ଲେଖିବାରେ ଅସମର୍ଥ ହେଉଛି । ଭାବବିଭୋର ହୋଇ ମହଲସାପତି ନୃତ୍ୟ କରୁଥିଲେ; କିନ୍ତୁ ବାବାଙ୍କର ଅଭଙ୍ଗ ଏକାଗ୍ରତା ଦେଖି ଭକ୍ତମାନେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଚକିତ ହେଉଥିଲେ । ତାତ୍ୟା ପାଟିଲ ଗୋଟିଏ ହାତରେ ଲଣ୍ଠନଧରି ବାବାଙ୍କର ବାମ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଏବଂ ମହଲସାପତି ଆଭୂଷଣ ଧରି ବାବାଙ୍କର ଡାହାଣ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଯାଉଥିଲେ । ଦେଖ କିପରି ସୁନ୍ଦର ସମାରୋହର ଶୋଭା ତଥା ଭକ୍ତିର ଦର୍ଶନ ହେଉଛି । ଏହି ଦୃଶ୍ୟର ଝଲକ ଦେଖିବା ପାଇଁ ସହସ୍ର ନର-ନାରୀ କି ଧନୀ କି ଗରିବ ସମସ୍ତେ ଏକତ୍ରି ହେଉଥିଲେ । ଏବେ ବାବା ମନ୍ଦ ମନ୍ଦ ଗତିରେ ଆଗକୁ ଯାଉଥିଲେ ଏବଂ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ପ୍ରସନ୍ନତାର ବାତାବରଣ ଶୋଭାୟମାନ ହେଉଥିଲା । ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବାୟୁମଣ୍ଡଳ ଖୁସିରେ ଝୁମି ଉଠୁଥିଲା ଏବଂ ଏହି ପ୍ରକାର ସମାରୋହ ଚଭାଡ଼ିରେ ପହଞ୍ଚୁଥିଲା । ସେହି ଦୃଶ୍ୟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଆଉ କେବେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ ନାହିଁ । ଏବେ ତ କେବଳ ତାହାର ସ୍ମରଣ କରି ଚକ୍ଷୁ ସାମନାରେ ସେହି ମନୋରମ ଅତୀତର କଳ୍ପନା କରି ହୃଦୟର ପିପାସା ଶାନ୍ତ କରିବାକୁ ହେବ ।

ଚଭାଡ଼ିର ସାଜସଜ୍ଜା ମଧ୍ୟ ବିଲକ୍ଷଣ ଥିଲା । ଝଲମଲ ଜରି, କାଚ ଏବଂ ପ୍ରକାର ପ୍ରକାର ଗ୍ୟାସବତି ସମଗ୍ର ପରିବେଶକୁ କ୍ଷୁଦ୍ର ଆକାଶମଣ୍ଡଳୀର ଭ୍ରମ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିଲା । ଚଭାଡ଼ି ପହଞ୍ଚିବା ପରେ ତାତ୍ୟା ପାଟିଲ ପ୍ରଥମେ ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ଆସନ ସଜାଇ ବାବାଙ୍କୁ ଉପବେଶନ କରାଉଥିଲେ । ତାପରେ ଏକ ସୁନ୍ଦର ଅଙ୍ଗରଖା ପରିଧାନ କରାଉଥିଲେ ଏବଂ ଭକ୍ତମାନେ ନାନା ପ୍ରକାର ତାଙ୍କର ପୂଜା କରୁଥିଲେ । ମସ୍ତକରେ ଏକ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ କିରୀଟ ତଥା ଫୁଲ ଏବଂ ରତ୍ନପଥରର ମାଳ ତାଙ୍କର ଗଳାରେ ଶୋଭାବର୍ଦ୍ଧନ କରୁଥିଲା । ପୁଣି ଲଲାଟରେ କସ୍ତୁରୀ ଏବଂ ବୈଷ୍ଣବୀ ତିଳକ ତଥା ମଝିରେ ବିନ୍ଦି ଲଗାଯାଉଥିଲା । ଏପରି କରି ଭକ୍ତମାନେ ଦୀର୍ଘକାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପଲକ ନୟନରେ ତାଙ୍କର ଶୋଭା ନିରୀକ୍ଷଣ କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଶିରୋପା ବଦଳାଯାଉଥିଲା ଏବଂ ତାକୁ ଉପରୁ ହିଁ ବାହାର କରିଦିଆଯାଉଥିଲା କାରଣ ବାବା କାଳେ ତାକୁ କାଢ଼ି ଫିଙ୍ଗିଦେବେ ବୋଲି ଆଶଙ୍କା ଜାତ ହେଉଥିଲା । କିନ୍ତୁ ବାବା ତ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ଥିଲେ ଏବଂ ସେ ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ଇଚ୍ଛାନୁସାରେ ହିଁ ପୂଜା କରିବାକୁ ଦେଉଥିଲେ । ଏହିସବୁ ଆଭୂଷଣରେ ସୁସଜ୍ଜିତ ହେବା ପରେ ତାଙ୍କର ଶୋଭା ବାସ୍ତବିକ ଅବର୍ଣ୍ଣନୀୟ ଥିଲା ।

ନାନାସାହେବ ନିମୋଣକର ଏକ ସୁନ୍ଦର ବୃତ୍ତାକାର ଛତ୍ର ଧରୁଥିଲେ, ଯାହାର କେନ୍ଦ୍ରରେ ଗୋଟିଏ ଛଡ଼ି ଲାଗିଥିଲା । ବାପୁସାହେବ ଯୋଗ ଚାନ୍ଦିର ଏକ ସୁନ୍ଦର ଥାଳିରେ ପଦପ୍ରକ୍ଷାଳନ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ଅର୍ଘ୍ୟ ଦେବାପରେ ବିଧି ସହକାରେ ତାଙ୍କର ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନା କରୁଥିଲେ ତଥା ହାତରେ ଚନ୍ଦନ ଲଗାଇ ତାମ୍ବୁଳ ଅର୍ପଣ କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଆସନ ଉପରେ ବିରାଜମାନ କରାଯାଉଥିଲା । ପୁଣି ତାତ୍ୟା ପାଟିଲ ତଥା ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଭକ୍ତ ତାଙ୍କର ଶ୍ରୀଚରଣରେ ନିଜ ନିଜର ମଥା ନତ କରି ପ୍ରଣାମ କରୁଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ ବାବା ଉପବେଶନ କରୁଥିଲେ, ଭକ୍ତଗଣ ଦୁଇ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ରହି ଚାମର ଏବଂ ପଙ୍ଖା ବିଞ୍ଚିବାରେ ଲାଗୁଥିଲେ । ଶ୍ୟାମା ଚିଲମ ତିଆରିକରି ତାତ୍ୟା ପାଟିଲଙ୍କୁ ଦେଉଥିଲେ । ସେ ପ୍ରଥମେ ଟାଣି ଚିଲମକୁ ପ୍ରଜ୍ୱଳିତ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ବାବାଙ୍କୁ ଅର୍ପଣ କରୁଥିଲେ । ବାବା ଚିଲମ ଟାଣିବା ପରେ ତାହାକୁ ଭକ୍ତ ମହଲସାପତିଙ୍କୁ ଏବଂ ତାପରେ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଭକ୍ତଙ୍କୁ ଦେଉଥିଲେ । ଧନ୍ୟ ଅଟେ ସେହି ନିର୍ଜୀବ ଚିଲମ । କେତେ ମହାନ୍ ତାର ତପ, ଯିଏ ପ୍ରଥମେ କୁମ୍ଭକାର ଦ୍ୱାରା ଚକ୍ରରେ ଘୂରିଲା, ପୁଣି ଖରାରେ ଶୁଖିଲା, ତାପରେ ଅଗ୍ନିରେ ଉତ୍ତପ୍ତ ହୋଇ ସଂସ୍କାର ଲାଭ କଲା । ତାପରେ ତାକୁ ବାବାଙ୍କର କରସ୍ପର୍ଶ ତଥା ଅଧରଚୁମ୍ବନର ସୌଭାଗ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଉଥିଲା । ଯେତେବେଳେ ଏହି ସବୁ କାର୍ଯ୍ୟ ସମାପ୍ତ ହେଲା, ଭକ୍ତଗଣ ବାବାଙ୍କୁ ପୁଷ୍ପମାଲ୍ୟରେ ଆଚ୍ଛାଦିତ କରିଦେଉଥିଲେ ତଥା ସୁଗନ୍ଧିତ ଫୁଲର ତୋଡ଼ାମାନ ଉପହାର ଦେଉଥିଲେ । ବାବା ତ ବୈରାଗ୍ୟର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବତାର ଥିଲେ, ସେ ସେହି ହୀରା, ରତ୍ନପଥର ଆଉ ଫୁଲର ହାର ତଥା ଏହି ପ୍ରକାର ଆଡ଼ମ୍ବରରେ କେବେ ରୁଚି ନେବା ବ୍ୟକ୍ତି ନଥିଲେ । ଭକ୍ତମାନେ ନିରୁତା

ପ୍ରେମବଶତଃ ସେମାନଙ୍କର ଇଚ୍ଛାନୁସାରେ ପୂଜା କରିବାରେ ସେ କୌଣସି ଆପତ୍ତି କରୁନଥିଲେ । ଶେଷରେ ମାଙ୍ଗଳିକ ସ୍ୱରରେ ବାଦ୍ୟ ବାଦନ ହେଉଥିଲା ଏବଂ ବାପୁସାହେବ ଯୋଗ ଯଥାବିଧି ବାବାଙ୍କର ଆରତି କରୁଥିଲେ । ଆରତି ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ଭକ୍ତମାନେ ବାବାଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରୁଥିଲେ ତଥା ତାଙ୍କର ଆଦେଶ ନେଇ ଜଣ ଜଣ କରି ଘରକୁ ଫେରୁଥିଲେ । ତାପରେ ତାତ୍ୟା ପାଟିଲ ତାଙ୍କୁ ଚିଲମ ସେବନ କରାଇ ଗୋଲାପ ଜଳ, ଅତର ଇତ୍ୟାଦି ଲଗାଇଦେଉଥିଲେ ଏବଂ ବିଦାୟ ନେବା ସମୟରେ ଗୋଲାପର ଏକ ପୁଷ୍ପ ଦେଉଥିଲେ । ବାବା ଏହାପରେ ପ୍ରେମସହକାରେ କହୁଥିଲେ କି 'ତାତ୍ୟା, ଭଲଭାବରେ ମୋର ଦେଖାଶୁଣା କରିବ । ତୁମର ଘରକୁ ଯିବାର ଅଛି ତ ଯାଅ; କିନ୍ତୁ ରାତିରେ ମଝିରେ ମଝିରେ ଆସି ମୋତେ ଦେଖିଯାଉଥିବ ।' ଏହାପରେ ସ୍ୱୀକାରାତ୍ମକ ଉତ୍ତର ଦେଇ ତାତ୍ୟା ପାଟିଲ ଚଭାଡ଼ିରୁ ବିଦାୟ ନେଉଥିଲେ । ତାପରେ ଗୋଟିଏ ପରେ ଗୋଟିଏ ଏପରି ବହୁସଂଖ୍ୟାରେ ଚାଦର ବିଛାଇ ବାବା ନିଜର ବିଛଣା ତିଆରି କରୁଥିଲେ ଓ ବିଶ୍ରାମ ନେଉଥିଲେ ।

ଏବେ ଆମେ ମଧ୍ୟ ବିଶ୍ରାମ କରିବା ଏବଂ ଏହି ଅଧ୍ୟାୟକୁ ସମାପ୍ତ କରି ପାଠକମାନଙ୍କୁ ଏହି ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା କି ସେମାନେ **ପ୍ରତିଦିନ ଶୋଇବା ପୂର୍ବରୁ ଶ୍ରୀ ସାଇବାବା ଏବଂ ଚଭାଡ଼ି ସମାରୋହର ଧ୍ୟାନ ଅବଶ୍ୟ କରିବେ ।**

ଶ୍ରୀ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ସାଇନାଥାର୍ପଣମସ୍ତୁ । ଶୁଭଂ ଭବତୁ ।।